

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

География және табиғатты пайдалану факультеті

География, жерге орналастыру және кадастр кафедрасы

«БВ07303 – Жерге орналастыру» білім беру бағдарламасы

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ

(VZA 3302) ІШКІ ШАРУАШЫЛЫҚ ЖӘНЕ АУМАҚТЫҚ ЖЕРГЕ ОРНАЛАСТЫРУ
пәні бойынша

3 курс, көктемгі семестр, 2024-2025 оқу жылы

9 кредит ECTS бойынша

2025 ж

(VZA 3302) Ішкі шаруашылық және аумақтық жерге орналастыру пәні бойынша «6B07303 – Жерге орналастыру» білім беру бағдарламасы негізінде орындалған қорытынды емтихан бағдарламасын құрастырушы аға оқытушы Л.М.Рыскулбекова

Қорытынды емтихан бағдарламасы география, жерге орналастыру және кадастр кафедрa мәжілісінде қаралды және мақұлданды

Хаттама № _____ «_____» _____2025

География, жерге орналастыру және кадастр кафедрасының меңгерушісі _____Токбергенова А.А.

ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ ЖӘНЕ ЖҮРГІЗУ ФОРМАСЫНЫҢ СИПАТТАМАСЫ

«Ішкі шаруашылық және аумақтық жерге орналастыру» пәні бойынша Қорытынды емтихан жүргізу формасы: онлайн тест СДО Moodle платформасында. (<https://dl.kaznu.kz>)

Moodle қашықтан оқыту сервері <https://dl.kaznu.kz> адресінде. ҚОЖ (СДО) Moodle Google Chrome; Mozilla; Internet Explorer; Opera интернет-браузерлер арқылы жұмыс істейді. Сайтың дұрыс шығуы үшін браузерлердің соңғы версияларын қолдану қажет. СДО Moodle менюімен танысу үшін студенттерге арналған қашықтан оқыту технологиялары бойынша жұмыс жасау Ұсыныстарын қолдануға болады.

Бағдарламада емтиханға дайындалуға арналған курстың барлық тақырыптары және әдебиеттерді оқуға арналған ұсынылған кітаптар мен ережелер бар.

Қорытынды емтиханға студенттің жауабы баллдық жүйемен бағаланады. ҚазҰУ академиялық саясатының негізінде (2019 ж.):

2.17.3. Ағымдық үлгерімді бақылау бағасы кем дегенде 60%-ы пән бойынша білімді қорытынды бағалаудың, бағалау және қорытынды емтихан кем дегенде 40% - ы пән бойынша қорытынды баға.

2.17.4. Пән бойынша қорытынды баға білім алушының бақылау кезеңінде де, қорытынды бақылауында да оң баға алған жағдайда ғана есептеледі.

Емтиханды тапсыру түрі - тестілеу. СДО Moodle жүйесі арқылы онлайн іске асырылады. Тестілеуді бақылау - интерактивті прокторинг арқылы жүзеге асады.

Тест – тестті тапсыруды прокторингтің автоматты жүйесі, проктор немесе оқытушы (прокторинг болмаған жағдайда) бақылайды.

Тестілеудің өтуін бақылау онлайн прокторинг технологиясы арқылы жүзеге асырылады.

Прокторинг технологиясы (ағылш. "proctor" – емтихан барысын бақылау). Прокторлар аудиториядағы әдеттегі емтихандағы сияқты, емтихан тапсырушылардың сынақтардан адал өтуін бақылайды: тапсырмаларды өз бетінше орындауы және қосымша материалдарды пайдаланбауын бақылайды. Веб-камера бойынша нақты уақытта өтіп жатқан онлайн-емтиханды маман (көзбе-көз прокторинг), немесе сыналушының жұмыс үстелін, кадрдағы тұлғалар санын, бөгде дыбыстар немесе дауыстар және тіпті көзқарас қозғалысын бақылайтын бағдарлама (киберпрокторинг). Аралас прокторинг түрі жиі қолданылады: бағдарламаның ескертулері бар емтиханның бейнежазбасын адам қосымша қарап шығады және бұзушылықтардың шын мәнінде орын алғаны жөнінде шешім қабылдайды.

Пән бойынша жалпы тест жинағы 75 сұрақтан тұрады, әрбір тест сұрағында 5 жауап нұсқасы, оның ішінде 1 дұрыс жауап берілген.

Жалпы тест тапсырмасы 75 сұрақтан тұрады. Moodle тестілік тапсырмалардағы сұрақтардың бірнеше негізгі түрлері бар, соның ішінен кем дегенде 4 тест сұрақ түрін таңдалуы тиіс:

1. **Көптеген таңдау** (білім алушы өзіне ұсынылған бірнеше нұсқадан сұраққа жауапты таңдайды, ал сұрақтар бір немесе бірнеше дұрыс жауапты бола алады)
  2. **Дұрыс/дұрыс емес** (студент екі нұсқа арасында дұрыс және дұрыс емес таңдайды)
  3. **Сәйкестікке** (бірінші топтың әрбір жауап элементіне екінші топтың жауап элементін салыстыру қажет)
  4. **Қысқа жауаптар** (сұраққа жауап сөз немесе қысқа фраза болып табылады, әртүрлі бағалармен бірнеше дұрыс жауаптар жіберіледі).
- Емтихан ұзақтығы:** әр студентке 25 сұрақ және 60 минут уақыт беріледі.

Бағалау саясаты: жүйе дұрыс жауаптардың кілттері бойынша автоматты түрде тексереді

Балл қою уақыты-48 сағатқа дейін.

Универ жүйесінде баллдар автоматты түрде емтихан ведомосына ауыстырылады.

Максималды баға 25 тест-сұраққа дұрыс жауап берген жағдайда 100 балл деп бағаланады. Әр дұрыс жауапқа 4 балл.

Ескерту: тестілеу нәтижелері прокторинг нәтижелері бойынша қайта қаралуы мүмкін.

Егер студент тестілеуден өту ережелерін бұзса, оның нәтижесі жойылады.

МАҢЫЗДЫ: тест емтихан кестесі бойынша өткізіледі. Білім алушылар мен оқытушылар емтихан кестесі туралы алдын ала хабардар болады.

Тестілеуден бұрын жұмыс орнын дайындау

- Тестілеу сәтті өтуі үшін тестілеу басталғанға дейін келесі әрекеттерді орындау қажет:
- Бөлменің жақсы жарықтануын қамтамасыз ету
- Интернетке қосылудың қол жетімділігі мен жылдамдығын тексеру
- Камера мен микрофон жұмысын тексеру
- Жеке сәйкестендіру үшін құжаттарды дайындау
- Ең жоғары өнімділікке жету үшін компьютерді қайта қосыңыз
- Браузердегі барлық қажет емес артық парақтарды және бағдарламаларды өшіріңіз
- Құлаққаптар, кітаптар мен жазбаларды пайдаланбаңыз (егер олар емтихан ережелерінде болмаса)
- Мониторлардың қайталануын өшіру (егер бар болса)

Білім алушылардың жауаптарын бағалау критерийлері

Емтихан кезінде білім алушылардың дайындық деңгейін бағалаудың және тиісті құзыреттіліктерін қалыптастырудың негізгі критерийлері:

- кәсіби терминологияны меңгеру дәрежесі;
- білім алушының теориялық білімді меңгеру және оларды кәсіби мәселелерді шешуде пайдалана білу деңгейі;
- жауап беру мәдениеті;
- емтихан билетінің мәні бойынша қосымша сұрақтарға жауап беруге дайын болуы.

Білім алушылардың оқу тапсырмаларының барлық түрлері бойынша оқу жетістіктері білімді бағалаудың балдық-рейтингтік жүйесі бойынша бағаланады.

Әріптік жүйе бойынша бағалау	Сандық эквивалент	Балл (%-дық мазмұны)	Дәстүрлі жүйе бойынша бағалау

A	4,0	95-100	Өте жақсы
A-	3,67	90-94	
B+	3,33	85-89	Жақсы
B	3,0	80-84	
B-	2,67	75-79	
C+	2,33	70-74	
C	2,0	65-69	Қанағаттанарлық
C-	1,67	60-64	
D+	1,33	55-59	
D-	1,0	50-54	
FX	0,5	25-49	Қанағаттанарлықсыз
F	0	0-24	

Білім алушылардың жауаптарының толықтығын ескере отырып, берілген бағалардың жалпы сипаттамасын көрсететін бағалау жүйесі кестеде келтірілген.

Бағалау	Критерийлер:
«Өте жақсы»	1. Теориялық сұрақтарға дұрыс және толық жауаптар берілген; 2. Зертханалық тапсырма толығымен шешілген; 3. Материалдар логикалық жүйелілігіне сәйкес, сауатты берілген; 4. Шығармашылық қабілеттері көрсетілген.
«Жақсы»	1. Теориялық мәселелер дұрыс, бірақ толық емес жауаптар, мәнсіз қателіктері немесе дәлсіздіктер кездеседі; 2. Зертханалық тапсырма орындалған, алайда жіберілген болмашы қателік кездеседі; 3. Материалдар логикалық сауаттылықпен жасалаған.
«Қанағаттанарлық»	1. Жауаптар теориялық сұрақтар негізінен дұрыс, бірақ толық емес, дәлсіздік және логикалық қателік кездеседі; 2. Зертханалық тапсырма толық емес; 3. Материалдар сауатты, бірақ логикалық жүйелілігі қарастырылмаған.
«Қанағаттанарлықсыз»	1. Жауапта теориялық сұрақтарға байланысты өрескел қателіктер жіберілген; 2. Зертханалық тапсырма орындалмаған; 3. Баяндау жауабында грамматикалық, терминологиялық қателіктер жіберілген, логикалық жүйелілік сақталмаған.

КІРІСПЕ

Курстың мақсаты: «Ішкі шаруашылық және аумақтық жерге орналастыру» - ғылыми пән, онда ішкі шаруашылық жерге орналастырудың теориялық негіздеріне, принциптеріне, негізгі теориялық жағдайларына үйрету, жерді тиімді және ұтымды пайдалану, жерді пайдалану мен қорғауды ұйымдастырудың негізгі теориялық жағдайлары қаралады.

ТАПСЫРМАЛАР ЖАСАЛАТЫН ТАҚЫРЫПТАР

1. Ішкі шаруашылық және аумақтық жерге орналастыру мазмұны және түсіндіру негіздері.

2. Өндіріс бөлімшелері және олардың орталықтарын орналастыру ерекшеліктерін жүйелеу.
3. Ішкі шаруашылық жолдарды, сушаруашылық және басқа инженерлік ғимараттарды орналастыру кешендерін түсіндіріп беру.
4. Егістік алқаптарды ұйымдастыру түсінігі, мазмұны және шешу жолдарын сипаттау.
5. Ауыспалы егістік жүйелерін жобалаудың мазмұнын жүйелеу негіздері.
6. Суармалы егістігі бар аймақтардағы жерге орналастырудың ерекшеліктерін тұжырымдау.
7. Суармалы егістік алқаптарын кешенді ұйымдастыру және ауыспалы егіс танаптарын пайдалану ерекшеліктерін жүйелеу.
8. Мал азықтық алқаптардың территориясын жоспарлауды іске асырудың жүйелеу негіздері.
9. Шабындықтарды аумақта орналастыруды зерттеу мәселелері.
10. Жайылымның территориясын ұйымдастыруды жүйелеу негіздері.
11. Көпжылдық жеміс-жидек екпелерінің аумағын орналастырудың даму жолдары.
12. Жүзімдіктердің территориясын ұйымдастыруды түсіндіріп беру.
13. Жидек дақылдары территориясын орналастыру және питомниктердің территориясын құрудың негіздері.
14. Ауылшаруашылық мекемелердің аумағын экологиялық-ландшафтық кешендерін талқылау.
15. Ішкі шаруашылық және аумақтық жерге орналастыру жобасын жүзеге асыру жүйелері.

ЕМТИХАНҒА ДАЙЫНДАЛУ ҮШІН ҰСЫНЫЛАТЫН ӘДЕБИЕТТЕР КӨЗДЕРІ

Негізгі әдебиет:

1. Р32 Региональное землеустройство : учеб. пособие /Г. Н. Барсукова, К. А. Юрченко, Э. Н. Цораева,Д. К. Деревенец, М. В. Сидоренко. – Краснодар: КубГАУ, 2019. – 144 б.
2. Барсукова Г. Н. Эколого-ландшафтный подход к организации сельскохозяйственного производства как условие решения проблемы продовольственной безопасности / Г. Н. Барсукова, Д. К. Деревенец // Политематический сетевой электронный научный журнал Кубанского государственного аграрного университета. – 2016. – № 115. – 1155–1169 б.
3. Барсукова Г. Н. Эколого-ландшафтный подход к организации территории сельскохозяйственных предприятий / Г. Н. Барсукова, В. Д. Жуков, Н. М. Радчевский // Труды Кубанского государственного аграрного университета. – 2015. –№ 1 (52). – 19–27 б.
4. Букин С. Н. Региональное землеустройство: учеб. пособие / С. Н. Букин. – Пенза, 2017. – 87 б.ҚР Жер Кодексі. 20.06.2003. №442-ІІ.
5. Земельный кодекс Республики Казахстан. от 20 июня 2003 года № 442-ІІ [Электронный ресурс]. – URL: <https://online.zakon.kz/https://online.zakon.kz/> (дата обращения 09.09.2024).

Қосымша әдебиет:

6. Гендельман М.А. Научные основы землеустройства и кадастра [Текст]: учебник / М.А.Гендельман, Ж.К.Крыкбаев. – Астана: Фолиант, 2004. – 172 б.
7. Волков С.Н. Внутрихозяйственное землеустройство [Текст]: учебник / С.Н. Волков. – М.: Колос, 2001. - 648 б.
8. Землеустроительное проектирование [Текст]: учебник под ред. М.А. Гендельмана. – Алматы: ЭВЛЮ, 1999. - 583 б.
9. Интернетте қол жетімді: СӨЖ, коллоквиумға және емтиханға дайындалуға арналған қосымша материалдар univer.kaznu.kz сайтында УМКД бөлімінде орналасқан.

Сіздің парағыңыздан кіруге болады. Сводный аналитический о состоянии и использовании земель Республики Казахстан на 2021 год [Электронный ресурс] / Министерство сельского хозяйства Республики Казахстан;

10.– URL: <https://www.gov.kz/memleket/entities/land/documents/details/291911?directionId=1416&lang=ru> (дата обращения 12.12 2022).